

MALİYET MUHASEBESİ

Prof. Dr. Kadir Gürdal

AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi

e-posta: kadirgurdal@ankara.edu.tr

GENEL ÜRETİM GİDERLERİ

Direkt hammadde ve malzeme giderleri ile direkt işçilik giderleri dışında kalan ve üretimle ilgili olan tüm giderler genel üretim giderlerini oluşturur.

Örnek: Yardımcı malzemeler ve işletme malzemeleri, ustabaşı ücretleri, üretimde kullanılan makinelerin ve üretimin gerçekleştirildiği fabrika binasının amortisman giderleri, ısıtma ve aydınlatma giderleri.

GENEL ÜRETİM GİDERLERİ

Yükleme Ölçüsü: Genel üretim giderlerini üretilen mamullere yüklemek amacıyla kullanılan, ilgili genel üretim gideri ile mamuller arasındaki ilişkiyi en iyi şekilde yansıtan ölçüdür.

Amaç: Gerçekleştirilen faaliyetler nedeniyle genel üretim giderinin ortaya çıkmasına neden olan mamullere, payları oranında giderleri dağıtmaktır. Daha çok gidere neden olan mamule daha çok, daha az gidere neden olan mamule daha az gider yüklenmesi sağlanır.

GENEL ÜRETİM GİDERLERİ

Yükleme Oranı: Yükleme oranı, genel üretim giderinin mamullere yüklenmesinde kullanılır.

$$\text{Yükleme Oranı} = \frac{\text{Genel Üretim Gideri Tutarı}}{\text{Toplam Yükleme Ölçüsü}}$$

İşletmede birden fazla mamul çeşidinin üretilmesi durumunda; üretim maliyetini oluşturan tüm maliyet unsurları bu mamulle ilişkilendirilir.

Genel üretim giderleri yükleme ölçüleri kullanılarak mamullere, tükettikleri kadar genel üretim gideri yüklenmesi sağlanır.

GENEL ÜRETİM GİDERLERİ

Örnek: İşletmede makinelere ilişkin amortisman giderleri için yükleme ölçüsü olarak “çalışılan makine saati” belirlenmiştir. Döneme ilişkin amortisman gideri tutarı 50 000 TL.dir. Dönemde 5 000 makine saati çalışılmıştır. Bu sürenin 3 000 saati A mamulüne, 2 000 saati B mamulüne ilişkindir.

$$\text{Yükleme Oranı} = 50\ 000 / 5\ 000 = 10 \text{ TL./ms}$$

A mamulüne yüklenecek tutar: $3\ 000 \times 10 = 30\ 000 \text{ TL.}$

B mamulüne yüklenecek tutar: $2\ 000 \times 10 = 20\ 000 \text{ TL.}$

GENEL ÜRETİM GİDERLERİ

Tahmini Yükleme Oranı: Genel üretim giderlerinin dönem içinde dalgalanması ve bir kısmının kesin tutarlarının dönem sonlarında ortaya çıkması nedeniyle maliyetlerde oluşan dalgalanmaları ve yanlış hesaplamaları önlemek amacıyla bu giderler tahmini rakamlara göre (götürü olarak) üretime yüklenir.

$$\text{Tahmini Yükleme Oranı} = \frac{\text{Tahmini Genel Üretim Gideri Tutarı}}{\text{Tahmini Toplam Yükleme Ölçüsü}}$$

GENEL ÜRETİM GİDERLERİ

Örnek: İşletmede bütçelenmiş aylık makine amortismanı tutarı 20 000 TL.dir. Makine amortismanı için yükleme ölçüsü olarak “çalışılan makine saati” belirlenmiştir. Makinelerin her ay 2 000 saat çalışması planlanmaktadır. Üretim dönemini oluşturan bir ay boyunca makineler A mamulü için 1 400 saat, B mamulü için 600 saat çalışmıştır.

Tahmini Yükleme Oranı = $20\ 000 / 2\ 000 = 10\ \text{TL./ms}$

A mamulüne yüklenen tahmini tutar:

$$1\ 400 \times 10 = 14\ 000\ \text{TL.}$$

B mamulüne yüklenen tahmini tutar:

$$600 \times 10 = 6\ 000\ \text{TL.}$$